

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”



Termiz iqtisodiyot va servis

universiteti rektori

A.U.Sattarov

” avgust

Quyoshatga olindi: №
PB-60910800-1.4

MUTAXASISLIKKA KIRISH
O'QUV FAN DASTURI

Bilim sohasi: 900000-Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot

Ta'lim sohasi: 510 000 – Sog'liqni saqlash

Ta'lim yo'nalishi: 60910800 – Farmatsiya ishi.

Fan/modul kodi MK1106		O'quv yili 2024-2025	Semestr 1		ECTS - Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4		
1.	Fanning nomi	Semestr	Auditori ya mashg'ul otlari(so at)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
		Mutaxassislikka kirish	1	90	90	180
3.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>1.1.Fanning maqsadi — Modulni o'qitishning asosiy maqsadlari: talabalarni tanlangan mutaxassislik rekvizitlari bilan tanishtirish; o'quv dasturi; mutaxassislikni o'zlashtirish jarayonida individual modullarning o'rni va bilimlari; mutaxassislarni tayyorlash sifatiga qo'yiladigan asosiy talablar; faramasevtik ishlab chiqarishda va boshqa tibbiy va farmatsevtika tashkilotlarida, aholini sifatli dori-darmon bilan ta'minlash bilan shug'ullanadigan korxonalarda kelajakdagi kasbiy faoliyatlari to'g'risida fikrlarni shakllantirish.</p> <p>Modulni o'zlashtirishda ma'ruzalar, seminar mashg'ulotlari hamda o'qitishning zamonaviy interaktiv usul va vositalaridan imkon boricha foydalaniladi.</p> <p>1.2.Fanning vazifalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalarni bajarish ko`zda tutiladi: - talabalarni institut ta'limi tizimi va o'ziga xos xususiyatlari, institut tarixi va an'analarini o'zlashtirish; - sohaning rivojlanishining tarixiy jihatlarini o'zlashtirish; - sohaga xos bo'lgan terminologiyaning asosiy tushunchalari va asoslari haqida bilim va ko'nikmaga ega bo'lish; - talabalarni farmatsevtika sohasidagi faoliyat turlari va sohadagi kasbiy tayyorgarlikning o'ziga xos xususiyatlari bilim va ko'nikmaga ega bo'lish; - olgan bilim va ko'nikmalarni amalda qo'llash, uni tashviqot va targ'ibot qilish malakasini egallash. <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari).</p> <p>3.1. Fan dasturidagi ma'ruza mashg'ulotlari mavzulari va mazmuni, tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:</p> <p style="text-align: center;"><i>1-semestr</i></p> <p>1-mavzu. Modulning maqsadi va vazifalari. "Mutaxassislikka kirish" modulini umumiy tavsifi.</p> <p>2-mavzu. Farmatsevtika sohasi va uning rivojlanish tarixi.</p>					

3-mavzu. Farmatsevtik faoliyat haqida tushuncha. Farmatsevtik faoliyat turlari.

4-mavzu. Farmatsevtik etika va deontologiya.

5-mavzu. Farmatsevtika ishini tashkil qilish, farmatsevtikada boshqaruv, farmatevtik iqtisodiyot, modullari, maqsad va vazifalari.

6-mavzu. O'zbekiston Respublikasida farmatsevtik texnologiya va biotexnologiyaning rivojlanish istiqbollari.

7-mavzu. Farmatsevtik va toksikologik kimyo va farmakognoziya va Tibbiy-biologik modullarning farmatsevtika sohasidagi o'rni va rivojlanish istiqbollari.

8-mavzu. Talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari va kelgusidagi ta'lim istiqbollari.

9-mavzu. Farmatsevtika biznesini zamonaviy axborot bilan ta'minlash manbalaridan foydalanish usullari.

10-mavzu. Global farmatsevtika bozorida ro'y berayotgan global jarayonlar va muammolarni tushunish.

11-mavzu. O'quv, ma'lumotnoma, adabiyotlar bilan ishlash, ma'lumotni tizimlashtirish va undan aniq kasbiy muammolarni hal qilishda foydalanish ko'nikmalari.

12-mavzu. Farmatsevtik texnologiya moduli, maqsad va vazifalari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

1- semestr:

1-mavzu. Modulning maqsadi va vazifalari. "Mutaxassislikka kirish" modulini umumiy tavsifi.

2-mavzu. Ibtidoiy tibbiyot va dorixona. Qadimgi Mesopotamiya, Misr, Hindiston, Xitoy, Yunoniston, Rim tibbiyoti va farmatsiyasi tarixi.

3-mavzu. O'zbekiston Respublikasida Farmatsevtika sohasi, tarixi va uning rivojlanish istiqbollari.

4-mavzu. Zamonaviy farmatsiyadagi eng muhim kashfiyotlar. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST). Nobel mukofoti.

5-mavzu. Farmatsevtik faoliyat haqida tushuncha, terminologiya atamalar.

6-mavzu. Farmatsevtik faoliyat turlari.

7-mavzu. O'zbekiston Respublikasida sanoat farmatsiyasi va farmatsevtik biotexnologiyaning rivojlanish istiqbollari.

8-mavzu. Farmatsevtik etika va deontologiya.

9-mavzu. Farmatsevtika ishini tashkil qilish, farmatsevtikada boshqaruv, farmatevtik iqtisodiyot, modullari, maqsad va vazifalari.

10-mavzu. Farmatsevtik texnologiya moduli, maqsad va vazifalari.

11-mavzu. Farmatsevtik kimyo modullarning farmatsevtika sohasidagi o'rni va rivojlanish istiqbollari.

12-mavzu. Toksikologik kimyo modullarning farmatsevtika sohasidagi o'rni va rivojlanish istiqbollari.

13-mavzu. Farmakognoziya modullarning farmatsevtika sohasidagi o'zni va rivojlanish istiqbollari.

14-mavzu. Tibbiy-biologik modullarning farmatsevtika sohasidagi o'zni va rivojlanish istiqbollari.

15-mavzu. Talabalarining ilmiy-tadqiqot ishlari va kelgusidagi ta'lim istiqbollari.

16-mavzu. Chakana farmatsevtik faoliyat xaqida tushuncha. Dorixona ishini tashkil qilish.

17-mavzu. Distribyutorlik faoliyati. Farmatsevtik ombor.

18-mavzu. Dorixonada sanitariya qoidalari

4. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. O'zbek farmatsevt olimlarining soha rivojiga qo'shgan hissasi.
2. Yevropa mamlakatlarida farmatsiyani rivojlanishi.
3. Osiyo mamlakatlarida farmatsiyaning rivojlanishini o'ziga xosligi.
4. Hozirgi zamon farmatsevtika modullarining rivojlanish tarixi.
5. Farmatsevtik faoliyat uchun litsenziya olish qoidalari.
6. Chakana farmatsevtik faoliyat xaqida tushuncha. Dorixona ishini tashkil qilish
7. Xorijiy mamlakatlarda dorixonalar turlari va ularning faoliyati.
8. Dorixona tarmoqlarining faoliyati.
9. Distribyutorlik faoliyati. Farmatsevtik ombor.
10. Farmatsevtika ta'limini rivojlanishi.
11. Dori vositalar, tibbiy buyumlar va farmatsevtik tovarlarni ishlab chiqarish.
12. Dorixonada sanitariya qoidalari.
13. Farmatsevt mutaxasislarni etikasi.
14. Farmatsevtik xodimlarni dorixona xaridorlari bilan munosabatlari.
15. O'zbekistonda farmatsevtik ishlab chiqarish korxonalari va ularning turlari .

Fan dasturi bo'yicha talabalarining bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar.

Talaba:

- institut tarkibi (bo'limlarning funktsiyalari bilan birga);
- institutda o'quv jarayonini tashkil etish qoidalari;
- o'quv dasturining tarkibi va mazmuni;
- o'quv jarayonining turlari va shakllari;
- institutda talabalar ishini tashkil etish;
- bitiruv malakaviy ishlari va bitiruv malakaviy ishlarini yozishga bo'lgan talablar;
- ushbu yo'nalish bitiruvchisining malaka xususiyatlari;

- dori vositalarining aylanishi sohasida qo'llaniladigan asosiy tushunchalar va ta'riflar;
- dori vositalarining tibbiy-biologik ta'sirining asoslari;
- dorilarni yaratish va tadqiq qilishning asosiy bosqichlari;
- farmatsevtning farmatsevtika faoliyatini tartibga soluvchi asosiy me'yoriy hujjatlar;
- dori vositalarining sifatini tartibga soluvchi me'yoriy hujjatlar tarkibi - tibbiy va farmatsevtika mahsulotlarini etkazib beruvchilarni tashkil etish;
- dori moddalar aylanishi sohasidagi davlat tomonidan tartibga solish asoslari;
- farmatsevtika mahsulotlari sifatining asosiy ko'rsatkichlarini baholash usullari;
- yangi bilimlarni olish usullari v.b. haqida ***tasavvurga ega bo'lishi***;
- ilmiy adabiyotlar va boshqa axborot manbalarini izlash bo'yicha farmatsevtika faoliyati;
- olingan ma'lumotlarni tizimlashtirish va umumlashtirish;
- olingan bilimlardan institutda muvaffaqiyatli o'qish uchun foydalanish;
- o'zingizni boshqarish, maqsadlaringizni belgilash va o'zingizning harakatlaringizni rejalashtirish;
- kommunikatsion to'siqlarni yengib o'tish uchun ijtimoiy aloqalar;
- berilgan vazifalarni ijodiy hal etish;
- farmatsevtika faoliyatini tartibga soluvchi amaldagi me'yoriy-huquqiy hujjatlardan foydalanish;
- zamonaviy modulning asosiy muammolarini hal etish;
- mustaqil ravishda va guruh sifatida tadqiqotlar o'tkazish;
- olingan bilimlardan asosiy muammolarni, farmatsevtika sohasi rivojlantirish yo'nalishlarini va istiqbollarni tushunishda foydalanish v.b. ***bilishi va undan foydalana olishi***;
- farmatsevtika faoliyati sohasidagi asosiy bilimlar, umumiy va ixtisoslashtirilgan kurslarni yanada chuqurroq o'rganish uchun zarurdir;
- farmatsevtika biznesini zamonaviy axborot bilan ta'minlash manbalaridan foydalanish usullari;
- zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan, oliy ta'limning maxsus terminologiyasidan va lug'atdan foydalangan holda yangi bilimlarni mustaqil o'zlashtirish;
- o'quv, ma'lumotnoma, adabiyotlar bilan ishlash, ma'lumotni tizimlashtirish va undan aniq kasbiy muammolarni hal qilishda foydalanish ko'nikmalari;
- global farmatsevtika bozorida ro'y berayotgan global jarayonlar va muammolarni tushunish;

	<ul style="list-style-type: none"> - Faoliyatning turli sohalarida farmatsevtik bilimlarning asoslaridan foydalanish, ijtimoiy, etnik, konfessiyaviy va madaniy farqlarni bardosh bilan qabul qiladigan jamoada ishlash; - kasbiy faoliyatning vazifalarini axborot va kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda va axborot xavfsizligining asosiy talablarini hisobga olgan holda hal qilish; - olingan bilimlarni kasbiy faoliyatda qo'llash malakalariga ega bo'lishi kerak. <p style="text-align: center;">Fanni yakunlaganda talaba bajara oladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dori vositalarining tasnif guruhlari, -guruhlarga kiradigan dori vositalarining nomlari, -ta'sir mexanizmi, ta'sir turlari, -yoshga nisbatan alohida ko'rsatmalari, dori vositalaridan zaharlanganda ko'rsatiladigan yordam chora-tadbirlari va usullari to'g'risida haqida tasavvurga ega bo'lishi;(bilim) -umumiy retsepturaning asosiy qonun-qoidalarini, -har xil shakldagi (suyuq, yumshoq, qattiq va ingalyatsion) dori shakllariga retsept yoza olish - dori moddalarning farmakokinetikasi va farmakodinamikasi asoslarini, -dori vositalarining qo'llashga oid ko'rsatmalari, -nojo'ya ta'sirlari va qo'llashga qarshi ko'rsatmalarini, -dori vositalarining yangi analoglarini, -dori vositalar bilan o'tkir zaharlanish belgilari, -dori vositalarini tasniflash, - periferik nerv sistemasiga ta'sir etuvchi dori vositalarining o'ziga xos xususiyatlari, tasnifi, qo'llash uchun ko'rsatmalar va qarshi ko'rsatmalar, ularga retsept yozish qoidalarini bilish, markaziy nerv sistemasiga ta'sir etuvchi dori vositalarining o'ziga xos
<p>3.</p>	<p>V.Fan o'qitishning natijalari (shakillanadigan kompetensiya)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abstrakt fikr yuritish, xodisalarni tahlil va sintez qilish qobiliyatiga ega bo'lish; 2. Dunyoqarashni shakllantirish uchun falsafiy bilimlarning asoslaridan foydalanish qobiliyati; 3. Nostandart vaziyatlarda harakat qilish qobiliyati, qabul qilingan qarorlar uchun ijtimoiy va axloqiy javobgarlikni olishga tayyorlik; 4. O'z-o'zini rivojlantirishga, anglashga, o'qishga, ijodiy salohiyatdan foydalanishga tayyorlik; 5 Zamonaviy kompyuter vositalari, tarmoq texnologiyalari, ma'lumotlar bazalari va bilimlardan foydalangan holda ilmiy va professional ma'lumotlarni qidirishning amaliy qobiliyatiga ega; 6. Professional faoliyatdagi muammolarni hal qilish uchun og'zaki va yozma ravishda rus va xorijiy tillarda muloqot qilishga tayyorlik; 7. Farmatsevtik hujjatlarni yuritishga tayyorgarlik;

	<p>8. Faoliyatning turli sohalarida farmatsevtik bilimlarning asoslaridan foydalanish qobiliyati;</p> <p>9. Kasbiy faoliyatni axloqiy me'yorlar va farmatsevtika etikasi va deontologiyasining axloqiy tamoyillariga muvofiq ravishda amalga oshirish qobiliyati;</p> <p>10. Faoliyatini aks ettirish asosida o'zini takomillashtirish va o'zini rivojlantirish qobiliyati, yangi vaziyatlarga moslashish, to'plangan tajribani haddan tashqari baholay olish, uning imkoniyatlarini tahlil qilish, yangi g'oyalarni (ijodkorlik) shakllantirishga moyilik kabi kompetensiyalariga ega bo'lishi kerak.</p> <p>yoshga nisbatan alohida ko'rsatmalari, dori vositalaridan zaharlanganda ko'rsatiladigan yordam chora-tadbirlari va usullari to'g'risida haqida tasavvurga ega bo'lishi;(bilim)</p>
4.	<p style="text-align: center;">VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interfaol o'yinlar; • Seminar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • Guruhlarda ishlash; • Taqdimotlarni kiritish; • Individual loyihalar; • Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyixalar..
5.	<p style="text-align: center;">VII. Kreditlarni olish uchun talabalar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, oraliq va yakuniy nazorat turlari bo'yicha test ishni muvoffaqiyatli topshirish.</p>
6.	<p>Mustaqil ta'lim mavzulari talabalar tomonidan auditoriyadan tashqari o'zlashtiriladi va mavzuga oid joriy baholashda inobatga olinadi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • berilgan mavzu bo'yicha axborot (referat) tayyorlash; • modulning bo'limlari yoki mavzulari ustida maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha ishlash va ma'ruzalar qilish; • ilmiy maqola, anjumanga ma'ruza tezislarini tayyorlash; • vaziyatli va muammolarga yo'naltirilgan vaziyatli masalalar yechish; • grafik organayzerlash ishlab chiqish va to'ldirish; • krossvordlar tuzish va yechish; • prezentatsiya va videoroliklar tayyorlash hamda mustaqil ish jarayonida keng qo'llash va baholab borish ko'zda tutiladi. Bolalar kasalliklari propedevtikasi moduli bo'yicha JN og'zaki, o'rgatuvchi-nazorat testlari, tarqatma materiallari bilan ishlash, vaziyatli masalalar, mulyaj va fantomlarda ishlash ma'lumotlarini o'rganish, uyga berilgan vazifalarni tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o'tkazilishi mumkin.
7	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <p>1. Jalilov F.S. Mutaxassislikka kirish, O'quv qo'lanma. Toshkent. 2022 y.</p>

	<p>2. Д.М.Мусаева, Ф.С.Жалилова, Э.М.Шарипова, М.М.Болтаев, История фармации, Учебное пособие. Бухара. 2011 г.</p> <p>Qo‘shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ikromov L.T., Mirxaitov T., Tojiev M.A., Yuldashev Z.A. Toksikologik kimyo, Darslik. Toshkent. 2010 y. 2. Xolmatov X.X, Axmedov U.A Farmakognoziya, Darslik. Toshkent. 2007 y. 3. Ibodov A.Yu., Yunusxo‘jayev A.N., Ubaydullayev Q.A. Farmatsevtik kimyo, Darslik. Toshkent. 2011 y. 4. Maxmudjonova K.S., Shodmonova Sh.N., Shoraximova M.M., Rizaeva N.M. Farmatsevtik injinering, O‘quv qo‘lanma. Toshkent. 2013 y. 5. Д.М.Мусаева, Ф.С.Жалилова, Ш.Ш. Мелибоева, Ф.С.Жалилов, А.И.Овод, ТЕХНОЛОГИЯ биологически активных добавок, Учебное пособие. Бухара. 2021 г 6. Musayeva D.M., Ochilova G.S., Samadov B.Sh. “Farmakologiya” O‘quv qo‘llanma. “Durdona” nashriyoti. Buxoro 2021y. 7. Musayeva D.M., Rahmatova M.R., Jalalova V.Z., Sharipova R.G'. «General Pharmacotherapy» O‘quv qo‘llanma. Buxoro 2021y <p>Internet saytlari:</p> <p>http://pharmi.uz/lang=ru</p> <p>https://www.standart.uz/ru</p> <p>https://uzpharmagency.uz/</p> <p>https://www.uzpharm-control.uz/</p> <p>https://www.minzdrav.uz/uz/</p> <p>https://lex.uz/</p> <p>https://www.smsiti.uz/</p> <p>https://www.Ziyonet.uz</p> <p>https://www.qmsc.com.ua/</p> <p>http://www.eoq.org/home.html</p> <p>https://www.efqm.org/</p> <p>https://www.iso.org/home.html</p> <p>https://www.who.int/ru/</p> <p>https://www.oiml.org/en</p>
8	<p>Termiz iqtisodiyot va servis universiteti ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.</p> <p>O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor _____ A.Esanov</p> <p>Ilmiy kengash bayonnomasi № 1 _____ 30 avgust 2024yil</p>
9.	<p>Fan/modul uchun mas'ullar:</p> <p>M.F. Ko‘charova Tibbiy fundamental fanlar kafedrasida assistenti</p>
10.	<p>Taqrizchilar: Ichki: Tibbiy fundamental fanlar kafedrasida mudiri PhD,v.b dotsent R.K.Sultonov</p> <p>Tashqi: TTA termiz filiali PhD,dosent: Xodjiyev D.Y</p>